

25. juni 2025

Høring over miljørapport vedr. ændring af CAP-planen 2023-2027 (j.nr. 25-202-000006)

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø har den 4. juni udsendt ovennævnte høring, og i denne forbindelse ønsker Danmarks Jægerforbund, Dansk Ornitologisk Forening/BirdLife Danmark og Danmarks Biavlerforening (i det følgende 'foreningerne') at afgive følgende bemærkninger:

Til Kapitel 4.1, Definition og minimumskrav, støtteberettiget hektar

Foreningerne bemærker sig ønsket om at opretholde grundbetaling på landbrugsarealer, hvor der sker skovrejsning og forstår godt det øgede incitament, der må formodes at ligge heri. Det fremgår imidlertid ikke tydeligt, om sådanne skovrejsningsarealer så også vil kunne bruges til at opfylde konditionalitetskrav som eksempelvis brakforpligtelsen. Det sidste finder foreningerne vil være i strid med intentionerne bag brakordningen, nemlig at sikre en øget, økologisk infrastruktur i landbrugslandskaberne, og vi skal opfordre til, at det sikres, at skovrejsning på landbrugsjord *ikke* vil kunne anvendes til opfyldelse af brakkravet.

Til Kap. 5.1, intervention 5, Bio-ordning økologisk arealstøtte

Foreningerne kan til fulde støtte, at ordningen også kan søges på arealer med sprøjteforbud, idet vi er enige i behovet for et bedre samspil mellem økologi og drikkevandsbeskyttelse, herunder at de Grundvandsparker, der forhåbentlig vil se dagens lys i de kommende år, vil kunne komme til at bestå af en mosaik af økologisk dyrkede marker og græsningsarealer, vådområder og evt. skov m.v.

Til Kapitel 5.1, intervention 8, Bio-ordning for varieret planteproduktion

Foreningerne stiller sig uforstående overfor, at ordningen foreslås reduceret. Afgrødediversifikation har dokumenterbar betydning for biodiversiteten i landbrugslandskaberne, og andre tiltag til fremme af biodiversiteten kan have reduceret effekt, hvis afgrødediversiteten er fraværende (se til eksempel Beninde & Hunke 2025, som påviste, hvorledes tiltaget 'lærkepletter' havde reduceret effekt, hvis der ikke inden for en radius af 500 meter omkring tiltaget var en passende afgrødediversificering).

Manglende søgning tyder efter foreningernes opfattelse på, at tilskuddet er for lille, og i stedet for at skrumpe ordningen, burde den tvært imod tilføres yderligere midler.

Det fremgår tilmed af begrundelsen for reduktionen, at en del af besparelsen vil skulle kanaliseres til øget Grundbetaling, hvilket foreningerne anser for direkte kontraproduktivt i f.t. biodiversiteten.

Til Kapitel 5.1, intervention 9, Bio-ordning midlertidig ekstensivering (biodiversitet & bæredygtighed)

Foreningerne er enige i det principielle i, at ordningen ikke bør konkurrere med permanent udtagning, og ligeledes enig i principperne om at give forhøjet støtte til ekstensivering af lavbundsjord og områder med vådområdepotentiale.

Men når det af bemærkningerne fremgår, at det tilstræbes at kanalisere midlerne derhen, hvor der er størst behov, savner vi fra foreningernes side en vurdering af forholdet til biodiversitet og den nødvendige opbygning af økologisk infrastruktur i det dyrkede landskab.

I særdeleshed finder foreningerne det problematisk at småbiotoper reduceres i tilskud da disse fungerer som spredningskoridorer og levesteder i det intensive landbrugsland. Foreningerne opfordrer til, at ordningen for småbiotoper opretholdes med tilskuddet på 2740 kr./ha.

Den af Tschardtke *et al.* 2016 (og flere efter disse) påviste lovmæssighed om at det gavner mere for biodiversiteten i landbrugslandskaber at sætte ind med tiltag i områder med lavt indhold af landskabselementer end i områder, der i forvejen har et højt indhold af landskabselementer, synes slet ikke reflekteret i begrundelserne, som alene synes at være rettet mod CO₂- og Kvælstofudvaskningspotentialer.

Foreningerne skal opfordre til, at ændringen af ordningen genovervejes, og at der også inddrages hensyn til biodiversitet.

Hvad angår bortfaldet af tillægget til *bestøverbrak* (begrundet i, at ordningen har været for attraktiv i f.t. permanente udtagninger), finder foreningerne, at man med utvivlsomt større effekt i stedet kunne have øget tilskuddene til sidstnævnte.

I stedet for et bortfald, skal foreningerne opfordre til, at styrelsen overvejer en grundig revurdering med inddragelse af følgende anbefalinger:

- Forlængelse af omlægningsintervallet til minimum tre år, og gerne fem år, der kan indpasses i sædskifterotationen.
- Forhøjet tilskud til små arealer på op til 1 hektar (småbiotoper)
- Gennemgang af frøartsvalgene, herunder om et andet frøartsvalg kunne gavne biodiversiteten mere.

Som tidligere anført bør styrelsen endvidere overveje øgning af tilskud til permanent ekstensivering i bestræbelserne på at kalibrere søgningerne til ordningerne bedre.

Den store søgning på bestøverbrakordningen synes at illustrere, hvad der er det reelle tilskudsbehov, hvis en ordning skal have gennemslagskraft – et forhold, styrelsen burde tage ved lære af ved udmålingen af støtteniveauer.

Under alle omstændigheder forekommer det urealistisk at forestille sig, at der overhovedet vil blive etableret bestøverbrak fra 2026, såfremt der slet ikke differentieres tilskudsmæssigt mellem blomster- og bestøverbrak (eftersom anlæggelsesomkostninger og risikoen for underkendelse ved bestøverbrak alt andet lige er større end ved blomsterbrak), og foreningerne savner en konsekvensvurdering i denne sammenhæng.

Hvad angår opretholdelse af bonusordningen for udlæg af mere end 7 pct. brak i 2026 savner foreningerne et overblik over hvor og hvorvidt der gøres brug af denne bonus, og det forekommer

tillige uklart, om bonusordningen kan anses som obligatorisk i f.t. forordningen, nu da brakkrevet helt er bortfaldet i denne.

Foreningerne er i øvrigt af den opfattelse, at GLM10 bør fastholdes, også i 2027, og at brakkrevet i såvel 2026 som 2027 bør rettes mod de enkelte ejendomsnumre og derved afskære adgangen til fjernbrak, som ikke bidrager til den nødvendige sikring af økologisk infrastruktur i landbrugslandskaberne.

Til Kapitel 5.3, intervention 13, Pleje af græs- og naturarealer (N2000).

Foreningerne hilser den foreslåede ændring (kun slæt i det omfang det er til gavn for (eng)fugle) særdeles velkommen, og specifikt fra DOFs side bidrager foreningen gerne med forslag til områder, hvor slæt gøres mulig.

Foreningerne bemærker sig i øvrigt formuleringen i begrundelsen om, at "ændringen indføres *med henblik på at forbedre ordningens kvalitative effekt på biodiversiteten. Dette er et mål i Aftale om Implementering af et Grønt Danmark*" (vores fremhævnings). Præcis dette sidste forhold savner vi reflekteret i de øvrige ændringsforslag.

Til Kapitel 5.3, intervention 14, Biodiversitetsskov (N2000)

Foreningerne hæfter sig især ved bemærkningerne til den foreslåede ændring om, at "med inddragelse af tilstødende /marginale arealer til skovudvikling opblødes skovbrynets skarpe linje til det åbne land, og der skabes en mere successiv overgang", på hvilken baggrund foreningerne kan tilslutte sig forslaget.

Til Kapitel 5.3, intervention 18, Vand- og klimaprojekter

Foreningerne kan – under indtryk af det erklærede formål med ændringerne, nemlig "at muliggøre en hurtigere og mere fleksibel udtagningsindsats" - tilslutte sig forslaget, men skal udtrykke betænkelighed ved den foreslåede reduktion af den vejledende finansielle tildeling, ikke mindst når henses til, at den eneste begrundelse synes at være et "behov for at tilføre midler til andre ordninger under CAP-planen i forlængelse af Aftale om et Grønt Danmark". Foreningerne ser sig således ikke i stand til at vurdere fordele og ulemper ved den foreslåede omprioritering.

Til Kapitel 5.3, intervention 21, Rydning og forberedelse til afgræsning

Foreningerne kan tilslutte sig de foreslåede ændringer, ikke mindst opjusteringen af det planlagte enhedsbeløb, ligesom foreningerne hæfter sig ved begrundelserne for de foreslåede ændringer, herunder at større, sammenhængende områder vil kunne blive omfattet til notorisk gavn for biodiversiteten.

Til Kapitel 5.3, Intervention 26, Permanent ekstensivering, etablering af ny ordning

Foreningerne kan – med de foreløbige erfaringer fra den tilsvarende LDP-ordning i 2025 in mente – fuldt ud tilslutte sig oprettelse af den nye ordning under Søjle I (suppleret med nationale midler), idet vi ikke betvivler ordningens positive effekt på biodiversiteten (sådan som det også fremgår af *overskriften*), men vi savner fuldstændig en omtale heraf i den efterfølgende fremstilling af forslaget.

Jf. bemærkningen ovenfor (under Intervention 13) om at målet om at fremme den *kvalitative effekt på biodiversiteten er et mål i Aftale om Implementering af et Grønt Danmark*, finder vi, at der burde være al mulig grund til OGSÅ at fremhæve dette forhold under Intervention 26 (ud over i overskriften).

Med venlig hilsen

Egon Østergaard

Rune Havgaard Sørensen

Jakob Bergmann Nielsen

Formand

Sekretariatsleder

Chefkonsulent

Dansk Ornitologisk Forening/
Birdlife-Danmark

Danmarks Biavlerforening

Danmarks Jægerforbund

Referencer:

Beninde, J. & Hunke, P. (2025) The use of skylark plots by the European Skylark (*Alauda arvensis*) in Germany. *Journal of Ornithology* 166:603–607 <https://doi.org/10.1007/s10336-024-02222-8>

Tscharntke, T., Karp, D.S., Chaplin-Kramer, R., Batáry, P., DeClerck, F., Gratton, C., Hunt, L., Ives, A., Jonsson, M., Larsen, A., Martin, E.A., Martínez-Salinas, A., Meehan, T.D., O'Rourke, M., Poveda, K., Rosenheim, J.A., Rusch, A., Schellhorn, N., Wanger, T.C., Wratten, S. & Zhang, W. (2016) When natural habitat fails to enhance biological pest control – Five hypotheses. *Biological Conservation*, **204** (Part B): 449 - 458. <http://dx.doi.org/10.1016/j.biocon.2016.10.001>